POLITISK KRONIK

UDLANDET

Januar 1953

1. I London åbnes den afsluttende konference om oprettelse af en centralafrikansk føderation bestående af Nord- og Syd-Rhodesia samt Nyasaland.

   U. S. A.s forsvarsminister Charles Wilson forelægger en rapport, der viser, at U.S.A.s væbnede styrker i de to første år efter Koreakrigens udbrud er blevet øget fra 1,5 mill. til 3,6 mill. mand.

   Den britiske regering offentliggør en belgisk-britisk overenskomst af 12/11 1952 om oprettelse af en britisk militærbase ved Antwerpen. Udgifterne skal deles mellem de to lande og uoverensstemmelser vedr. overenskomsten skal afgøres af en voldgiftsmand evt. udnævnt af NATO's generalsekretær.

   I en rapport fra U.S.A.s udenrigsministerium omtales 38 amerikanske borgere, der er eller har været ansat i F.N.s stab, og som menes at være kommunister eller stå under kommunistisk disciplin. 11 af dem er endnu i F.N.s tjeneste.
2. I en tale opstiller general de Gaulle en føderation af europæiske stater med fælles udenrigspolitik som alternativ til den europæiske hær.
3. U.S.A.s 83. kongres åbnes. Senatet består af 49 republikanere, der ledes af Robert Taft, og 47 demokrater under ledelse af Lyndon B. Johnson. Repræsentanternes hus, hvis formand bliver republikaneren J. W. Martin, består af 221 republikanere og 213 demokrater.
4. Den polske regering offentliggør et dekret om en række løn- og prisforhøjelser.

   Det østtyske socialistiske enhedsparti offentliggør en resolution, hvori det erklæres, at man må tage ved lære af Pragprocessen og undersøge alle medlemmernes forhold. To partiledere, fhv. landbrugsminister Merker og den tidligere næstformand for de vesttyske kommunister Kurt Müller nævnes som folkefjender.
5. Den burmesiske regering giver Storbritannien eet års varsel om opsigelse af den anglo-burmesiske forsvarsoverenskomst af 1947.

   Den britiske premierminister Churchill ankommer til U.S.A. Han udtaler, at begivenhedernes brændpunkt ikke ligger i Korea, men langs jerntæppet i Europa.
6. René Mayer forelægger den franske Nationalforsamling sit program som ministerpræsident. Han lover at balancere budgettet ved at blokere en række udgifter, indtil der foreligger afgørelse om hjælpen fra U.S.A., og forlanger en fuldmagtslov m.h.t. skattereformer. Ratificeringen af E.D.C.-traktaten vil blive gjort afhængig af vedtagelsen af tillægsprotokoller, der sikrer den franske hærs og de oversøiske områders stilling og Saars europæisering. Frankrigs politik i Tunis og Marokko vil blive fortsat uden fremmed indblanding, og udgifterne i Indokina vil blive taget i betragtning ved udmålingen af bidragene til Atlantforsvaret. Mayer

erklærer, at regeringen vil arbejde på en forfatningsreform.

7. Den franske Nationalforsamling vælger René Mayer til ministerpræsident med 389 stemmer (moderate, radikale, M.R.P. og gaullister) mod 205 (socialister og kommunister).

Det europæiske kul- og stålfællesskabs ad hoc-forsamling mødes i Strassbourg for at behandle forfatningskommissionens forslag til gradvis oprettelse af en „lilleeuropæisk" forbundsstat. Forfatningsudkastet bygger på afgrænsning af det føderale myndighedsområde, parlamentarisme og tokammersystem. Der åbnes mulighed for en løsere tilknytning fra andre lande. – Forsamlingen antager navnet „Assembly for a European Political Community".

I sit sidste budskab til kongressen udtaler præsident Truman, at kommunisterne måske vil blive mindre uforsonlige, hvis den frie verden fortsat øger sin styrke og enighed. Han advarer U.S.A. mod at bukke under for frygt og hysteri.

8. Den persiske premierminister Mossadeq anmoder Majlis om at forlænge den fuldstændige 6-måneders bemyndigelseslov m.h.t. økonomi, finanser, militær, retsvæsen m.m., som regeringen fik 3/8 1952, med eet år.

På de italienske venstresocialisters kongres erklærer lederen Nenni, at partiet ikke vil opstille sammen med kommunisterne ved valget, men fortsat samarbejde med dem, medmindre de handler imod forfatningen og demokratiet. Nenni kræver, at Atlantpagten gøres strengt defensiv, og at statsmagten griber kraftigt ind i det økonomiske liv med udstykninger, nationaliseringer m.m.

Efter samtaler med den designerede præsident Eisenhower og med præsident Truman afslutter premierminister Churchill sit besøg i U.S.A.

René Mayer danner en ny fransk regering bestående af 9 radikale, 7 moderate, 6 fra MRP og 1 uafhængig gaullist. Bidault bliver udenrigsminister og Bourges-Maunoury finansminister. Queuille fortsætter som vice-premierminister, Pleven som forsvarsminister og Letourneau som minister for de associerede stater.

9. Præsident Truman forelægger kongressen sit budgetforslag. Indtægterne 1953–54 anslås til $ 68,7 mld., udgifterne til $ 78,6 mld., heraf $ 57,3 mld. til national sikkerhed (46,3 mld. til militæret, 7,6 mld. til Mutual Security Agency m. v.).

Præsident Truman giver ordre til, at alle amerikanere i F.N.s tjeneste skal underkastes en loyalitetsprøve.

10. Der afsluttes en overenskomst mellem den ægyptiske regering og en række sudanesiske partier om retningslinierne for forhandlingerne om Sudans fremtid.

Den nyvalgte formand for det amerikanske senats udenrigsudvalg Alexander Wiley udtaler, at udskydelse af ratificeringen af E.D.C.-traktaten kan medføre, at kongressen nedskærer hjælpen til udlandet.

Forsamlingen for europæisk politisk sammenslutning (se 7/1) vedtager nogle ændringer i forfatningskomiteens udkast og udsætter sine møder til 1. marts.

12. Den vesttyske forbundskansler Adenauer understreger nødvendigheden af at Bonn- og Paristraktaterne ratificeres, og at hverken Saarspørgsmålet eller de franske forslag om tillægsprotokoller må udskyde dette. Han erklærer, at der i Østtyskland, Polen og Tjekoslovakiet træffes forberedselser til en agression.

Den jugoslaviske regering forelægger et forfatningsudkast til at erstatte 1946-forfatningen, som var opbygget efter sovjettisk mønster. De vigtigste ændringer er, at Nationalforsamlingens 2. kammer, Forbundsrådet, erstattes af et Producentråd, og at ministerrådet erstattes af et Forbundseksekutivråd ledet af en præsident, der bl.a. som chef for de væbnede styrker har bety-

delig myndighed. (Både rådet og præsidenten vælges af Nationalforsamlingen). Formålet med ændringerne er at undgå det bureaukratiske tyranni, der behersker U.S.S.R., men det erklæres, at der ikke vil blive tale om en mildere kurs overfor aktiv opposition.

Finansminister Skiöld forelægger den svenske regerings budgetforslag for 1953–54. Indtægterne anslås til 8168 mill. sv. kr. (1952/53: 8391 mill.), udgifterne til 8168 mill. (mod 7220 mill.), heraf 1970 mill. til forsvaret (1504 mill.).

De asiatiske socialistiske partier vedtager på en konference i Rangoon at oprette en permanent samarbejdsorganisation i nær forbindelse med den Socialistiske Internationale og med andre socialistiske partier (f. eks. det jugoslaviske kommunistparti). Konferencen vedtager en række resolutioner, som bl.a. går ind for kooperative producent- og konsumforeninger, jordreformer (med frivillig kollektivisering som endemål) m. v.

13. Vatikanet meddeler, at det 15/12 1952 har besvaret en jugoslavisk note af 1/11 s. a., hvori der protesteres mod indblanding i Jugoslaviens indre forhold. Vatikanet har svaret, at den jugoslaviske regerings politik tydeligt sigter mod en gradvis udslettelse af den katolske kirke.

Den østtyske vicepremierminister Ulbricht meddeler, at alle storbønder (d.v.s. ejere af over 20 ha), som ikke opfylder deres afleveringspligter m.h.t. korn og levnedsmidler, skal fratages deres gårde.

Det sovjettiske telegrambureau Tass meddeler, at sikkerhedstjenesten har arresteret en terroristgruppe bestående af ni læger, der har forsøgt at afkorte sovjetlederes liv ved skadelige behandlinger. Blandt deres ofre var den afdøde vicepremierminister Zhdanov. Gruppen har også søgt at skade en række ledende militære. Den har arbejdet i nær kontakt med den jødiske hjælpeorganisation „Joint", der beskrives som den internationale jødiske borgerlig-nationalistiske organisation, som er oprettet af U.S.A.s efterretningstjeneste.

14. I sin økonomiske rapport til kongressen understreger præsident Truman, at realværdien af U.S.A.s nationalprodukt er fordoblet siden 1929. – Produktion og priser synes at have kulmineret i løbet af 1952, priserne på landbrugsvarer er endda faldet stærkt, og præsidenten advarer mod den deflatoriske tendens, der kan ligge heri.

Den norske finansminister Bratteli fremlægger regeringens budgetforslag for 1953/54. Der regnes med indtægter på 4343 mill. n. kr. og udgifter på 3803 mill., heraf 1169 mill. til forsvaret (nedgangen fra 1346 mill. 1952/53 er planlagt i forsvarsprogrammet).

Efter at have godkendt regeringens forfatningsplan (se 12/1) vælger den jugoslaviske Nationalforsamling marskal Tito til republikkens præsident. Derpå udpeges et Forbundseksekutivråd på 37 medlemmer, hvori Kardelj, Djilas, Pijade og Rankovič bliver vicepræsidenter.

De engelske besættelsesmyndigheder i Vesttyskland arresterer syv tidligere nazistiske ledere, bl.a. den tidligere statssekretær i propagandaministeriet, Naumann. Det erklæres, at de har ledet en gruppe, der planlagde en ny nazistisk magtovertagelse i Tyskland og agiterede mod vestmagterne. Målet var bl.a. infiltration i de vesttyske højrepartier (Det Frie Demokratiske Parti, Tyske Parti og Flygtningepartiet).

15. En gruppe jødiske flygtninge, bl.a. nogle tidligere SED-ledere, ankommer til Berlin fra Østtyskland.

Østtysklands udenrigsminister, Dertinger (C.D.U.), arresteres for statsfjendtlig virksomhed i forbindelse med imperialistiske spionagegrupper.

U.S.A.s designerede udenrigsminister John Foster Dulles erklærer i senatets udenrigskomité, at han ønsker en mere dynamisk udenrigspolitik, at U.S.A.

ikke kan tolerere båndet mellem Kina og U.S.S.R., og at man må sigte mod en befrielse af Sovjets vasalstater, f. eks. ved moralsk tryk og propaganda.

16. Den polske regering protesterer i en note til U.S.A. mod krænkelse af polsk luftområde og organiseringen af spionage- og sabotagegrupper i Polen.

Den norske udenrigsminister Halvard Lange erklærer, at Norge er tilfreds med planerne om amerikanske luftbaser i Danmark, men ikke ønsker at ændre sin egen stilling til spørgsmålet om fremmede baser, hvorfor Sovjets klager er ubegrundede.

I U.S.A. foretager Federal Reserve Board en diskontoforhøjelse fra 1¾ pct. (hvilket niveau har været holdt siden august 1950) til 2 pct.

17. Formanden for den jødiske nationale sammenslutning i Ungarn arresteres.

Det ægyptiske kabinet udsteder et dekret, der forbyder alle politiske partier og konfiskerer deres økonomiske midler. General Naguibs fuldstændige bemyndigelseslov udstrækkes samtidig til 23/7.

18. Ved valgene i Iraq opnår den tidligere premierminister general Nuri es-Saids tilhængere 100 af parlamentets 135 pladser.

En undersøgelse i Vesttyskland viser, at 44 % af de adspurgte mener, at der var mere godt end ondt i Nazismen (mod 34 % i maj 1951). For personer mellem 18 og 25 år er tallet større (49 %), og blandt højrepartierne (bl.a. F.D.P.s) tilhængere er nazivenligheden vokset.

19. Den vesttyske forbundskansler Adenauer erklærer, at der absolut ikke er nogen chance for genoplivelse af Nazismen i forbundsrepublikken, men godkender arrestationen af Naumanngruppen (se 14/1).

Den israelske udenrigsminister Sharett udtaler, at ethvert forsøg på at retfærdiggøre Moskvas anti-jødiske kampagne vil blive betragtet som en fjendtlig handling mod staten Israel.

Formanden for den persiske Majlis Mullah Kashani går imod fuldmagtsloven til regeringen (se 8/1), der dog vedtages med 59 stemmer mod 1, 7 stemmer ikke.

20. General Dwight D. Eisenhower tages i ed som U.S.A.s 34. præsident. I sin tiltrædelsestale opstiller han som sit program en række punkter, der går ud på at undgå krig gennem øget styrke.

U.S.A.s nye kabinet kommer til at bestå af: udenrigsminister John Foster Dulles, finansminister George M. Humphrey, forsvarsminister Charles E. Wilson, justitsminister Brownell, postminister A. Summerfield, indenrigsminister McKay, landbrugsminister E. T. Benson, handelsminister Sinclair Weeks og arbejdsminister M. Durkin.

Blandt de øvrige ledende regeringsmedlemmer er: H. Stassen (direktør for Mutual Security Agency), og Henry Cabot Lodge jr. (leder af F.N.-delegationen).

Israels venstresocialistiske parti (Mapam) opfordrer fire af sine parlamentsrepræsentanter til at træde tilbage, da de under parlamentets debat om lægeprocessen i Moskva stemte sammen med kommunisterne.

21. Den britiske regering meddeler, at den vil ophæve kontrollen med korn- og fødevarepriserne og afskaffe tilskudsordningerne. Hermed ophører regeringsopkøbene af hvede, mel og animalske fødevarer.

Det italienske deputeretkammer vedtager den nye valglov (se 15/11 1952) og et tillidsvotum til regeringen med 339 stemmer mod 25. De kommunistiske og venstresocialistiske deputerede udvandrer før afstemningen og deres tilhængere arrangerer protestmøder over hele landet.

23. Lederen af det vesttyske socialdemokrati Ollenhauer går i en tale ind for, at E.D.C. erstattes af en forsvarskoalition, der også omfatter Storbritannien, Danmark og Norge.

Ægyptens diktator, general Naguib kræver i en tale, at Suezkanalen rømmes, og meddeler, at der er oprettet

en national enhedsbevægelse, Befrielsesfronten.

25. Indiens præsident Rajendra Prasad udtaler, at Indien naturligvis ikke kan billige, at Pakistan øger krigsfaren ved at tiltræde den mellemøstlige forsvarspagt.

Der afholdes kommunevalg i de franskkontrollerede dele af Vietnam. Valgdeltagelsen meldes at være høj (70–90 %).

Den franske forsvarsminister Pleven erklærer i Nationalforsamlingen, at forsvarsudgifterne for 1953/54 er budgetteret til 1420 mld. fr. (mod 1378 mld. 1952/53), hvoraf den amerikanske hjælp udgør 173 mld., og at det herved er blevet muligt at opretholde den nuværende militære styrke. De 12⅓ divisioner, der planlagdes på NATOs Lissabonkonference, er blevet oprettet, men er endnu ikke kampklare.

26. U.S.A.s senat godkender udnævnelsen af Charles E. Wilson som forsvarsminister, efter at han har afhændet en aktiepost på $ 2½ mill.

27. I det sydafrikanske parlament retter oppositionens leder Strauss et skarpt angreb på regeringens politik, der truer den hvide civilisations eksistens og krænker lovens herredømme.

Den hollandske regering meddeler, at den ikke vil anmode om civil økonomisk hjælp fra U.S.A. i indeværende år.

Den franske Nationalforsamling godkender med 517 stemmer mod 100 (kommunister) regeringens militære udgiftsbudget.

Det meddeles, at sultanen af Marokko 12/1 har lovet velvillig overvejelse af nogle af de franske reformforslag, han hidtil har været imod.

28. Den britiske udenrigsminister Eden erklærer, at arrestationen af den neonazistiske Naumann-gruppe (se 14/1) fuldtud er retfærdiggjort ved de beslaglagte dokumenter, men at gruppen arbejdede med langtidsplaner og ikke var nogen øjeblikkelig trusel mod det tyske demokrati.

Den vesttyske finansminister Schäffer forelægger budgetudkastet for 1953–54. Det indeholder lettelse af indkomstskatten med ca. 1 mld. mark og forhøjelse af lånegrænsen i centralbanken fra 1,5 til 2,5 mld. mark. Udgifterne er anslået til 26 mld., heraf 9,9 mld. til forsvaret.

Den franske nationalforsamling vedtager finansloven for 1953/54, hvor udgifterne anslås til 3831 mld. frcs., indtægterne til 3751 mld. (forsvarsudgifter se 25/1). Hvis nationalforsamlingen ikke foretager nedbringelse af underskuddet ved ændringer i beskatningen og sociallovgivningen, skal regeringen have fuldmagt til med finansudvalgets godkendelse at lovgive herom ved dekreter. Samtidig fremlægger regeringen forslag om ratificering af Bonn- og Paristraktaterne (se 26–27/5). I fortalen hertil understreges faren ved at søge det tyske problem løst udenom den europæiske enhed, f.eks. ved neutralisering. Hverken Europas enhed eller opbygningen af Vestens forsvar kan ske uden et tysk bidrag, og alternativet til Europahæren er da en national tysk hær.

29. Nureddin Mahmoud efterfølges som Iraq's regeringschef af Jamil Al Madfai. General Nuri es-Said bliver forsvarsminister og hans tilhængere dominerer den nye regering (se 18/1).

30. Det meddeles, at Sovjetunionen 17/1 overfor F.N.s økonomiske kommission for Europa (E.C.E.) har erklæret sig villig til at deltage i en konference om Øst-Vesthandelen.

U.S.A.s udenrigsminister Dulles og lederen af Mutual Security Agency Stassen påbegynder en rundrejse til de europæiske hovedstæder: Rom, Paris, London og Bonn.

31. Det sovjettiske kommunistpartis organ Pravda offentliggør en liste over embedsmænd, der har gjort sig skyldige i forbryderisk skødesløshed eller bevidst spionage. Bl.a. nævnes en gruppe rodløse kosmopoliter og jødisk-borgerlige nationalister i Litauen.

I Bruxelles afsluttes en konference om Europas og Sterlingområdets monetære problemer. Det anbefales at tilstræbe fuld konvertibilitet for de europæiske valutaer.

I Paris afsluttes en konference mellem Østrigs, Schweizs og Schumanlandenes transportministre, efter at der er nået en række praktiske resultater.

Det vesttyske socialdemokrati udtrykker sin uro over højregruppernes antidemokratiske bestræbelser, deres infiltration i regeringspartierne, og regeringens passivitet.

Februar 1953

1. Den internationale arbejdsorganisation (I.L.O.) modtager fra den frie fagforeningssammenslutning en klage over den franske politik i Marokko.
2. I Tjekoslovakiet oprettes et regeringspræsidium bestående af premierminister Zapotocky og ni vicepremierministre (Bacilek, Cepicka, Kopecky, Nejedly, Nevotny, Uher, Siroky, Fierlinger og Dolansky).

   Den østtyske premierminister Grotewohl bebuder drastiske ændringer i handelens og industriens organisation.

   U.S.A.s nye præsident Eisenhower sender sit første budskab til kongressen med retningslinierne for sin politik. Udenrigspolitikken må være sammenhængende og global og udformes i en bi-partisan ånd. Der vil blive ydet hjælp til andre stater for at fremme den fælles sikkerhed, og praktisk enhed i Vesteuropa vil blive opmuntret ved amerikanske toldlettelser o.s.v. Der vil blive lagt vægt på at styrke Sydkoreas hær, og U.S.A.s syvende flåde vil blive trukket bort fra Formosastrædet. – Indenrigspolitisk foreslår præsidenten balancering af budgettet, pris- og lønkontrollens ophør, ændring af Taft-Hartley-loven, udvidelse af det sociale sikkerhedssystem m.m. Der vil blive truffet foranstaltninger for at sikre embedsmændenes loyalitet og hindre racediskrimination.
3. Finansminister Butler udtaler, at der i 1952 er indtrådt en stor ændring i Storbritanniens økonomiske stilling. Et betalingsunderskud på 750 mill. pund i sidste halvdel af 1951 er ændret til et overskud på 150 mill., og valutareserven er vokset stærkt, i januar 1953 alene med $ 132 mill. Det er blevet aftalt at yde andre Commonwealthlande sterlinglån gennem den Internationale Bank.

   Udenrigsminister Eden erklærer, at den britiske regering forud var blevet underrettet om, at U.S.A. ville deneutralisere Formosa (se 2/2) og havde udtrykt sine betænkeligheder herved. Han advarer imidlertid mod at overdrive betydningen af dette skridt.
4. Den svenske udenrigsminister Undén udtaler i Riksdagen, at Sovjets holdning i Østersøen har fremkaldt en stramning i forholdet mellem Sovjet og Sverige, men at regeringen vil holde fast ved sin neutralitetspolitik, og derfor ikke kan billige en eventuel sammenkædning af Europarådet og E.D.C.

   F.N.s generalsekretær Trygve Lie afviser, at medlemmer af hans stab skulle deltage i samfundsnedbrydende virksomhed mod U.S.A. og erklærer, at han vil modsætte sig ethvert pres mod sekretariatets uafhængighed.
5. Det britiske udenrigsministerium tilkendegiver overfor Israels gesandt sin misbilligelse af de stedfundne episoder ved grænsen mellem Israel og Jordan.

   I Kenya underkastes hele Kikuyustammens reservat undtagelsesreguleringer, og dens medlemmer bliver beordret til at rømme visse områder.

   Det vesttyske politi arresterer lederne af en kamufleret kommunistisk

gruppe, der sigtes for under østtysk ledelse at planlægge anslag mod statens sikkerhed. – Lignende arrestationer finder sted 8/2.

Den britiske regering offentliggør den reviderede plan for oprettelse af en centralafrikansk føderation af Nord- og Syd-Rhodesia samt Nyasaland, som vedtoges på konferencen i London (1–29/1). Forbundsmyndigheden, hvis organer er en (fortrinsvis valgt) lovgivende forsamling og en regering udpeget af den britiske generalguvernør, får den overvejende indflydelse m.h.t. forsvar, økonomi og finanser.

6. I London genoptager Storbritanniens, Frankrigs, U.S.A.s og Sovjetunionens viceudenrigsministre forhandlingerne om en fredstraktat med Østrig.
7. Der afsluttes en overenskomst mellem Vestberlins overborgmester Reuther og vesttyske myndigheder om afhjælpning af Berlins vanskeligheder i forbindelse med flygtningestrømmen fra Østtyskland. Vestberlins senat udsender en erklæring, hvori det bl.a. oplyses, at 300.000 østtyskere i de forløbne fire år er flygtet til Vestberlin eller Vesttyskland.
8. Den persiske Majlis vedtager et forbud mod nydelse, produktion og salg af opium og alkohol.
9. Udenrigsminister Bidault erklærer, at den økonomiske union fortsat er grundlaget for Frankrigs politik i Saarspørgsmålet.

   U.S.A.s udenrigsminister Dulles og direktøren for M.S.A. Stassen vender hjem fra deres besøg i Europa. Dulles erklærer, at indtrykket har været opmuntrende, og udtrykker sin tillid til, at E.D.C.-traktaten bliver gennemført.

   Der forøves et bombeattentat mod Sovjets legationsbygning i Tel Aviv, hvorved tre russere såres. Israels regering afleverer straks en note, der beklager det skete, tilbyder erstatning og lover om muligt at straffe de skyldige.
10. Den vesttyske regering forbyder en neo-nazistisk militært organiseret forening, Freikorps Deutschland.

    Planen om et fælles kul- og stålmarked for Vesttyskland, Frankrig, Italien og Beneluxlandene træder i kraft. Landenes import- og produktionsrestriktioner, der snarest helt skal bortfalde, bibeholdes foreløbig delvis for kul og skrot.
11. Det meddeles, at forhandlingerne i London om den østrigske fredstraktat er blevet udskudt, efter at Sovjets repræsentant har insisteret på, at Vestmagternes afkortede forslag af marts 1952 trækkes tilbage.

    Det østtyske socialistiske enhedsparti opfordrer i en erklæring Berlins befolkning til at tvinge vestmagterne til forhandlinger med U.S.S.R. om byens øjeblikkelige genforening.

    Det vesttyske politi skrider ind mod endnu et højreparti, Deutsche Gemeinschaft.

    Argentinas præsident general Peron antyder i en radiotale, at oppositionen mod hans styre har fået støtte af U.S.A.s afgåede regering.

    Den hollandske premierminister Drees meddeler, at der under de nyligt stedfundne oversvømmelser i Syd-vestholland er anrettet skader for ca. 1 mld. gylden.
12. Sovjetunionen afbryder de diplomatiske forbindelser med Israel med en note, hvori det hedder, at bombeattentatet mod den sovjettiske legation (se 9/2) blev foretaget med det israelske politis vidende, og at Israel har deltaget i den systematiske hadkampagne mod Sovjetunionen.

    Det meddeles, at Polens katolske kirke fremtidig skal indhente kirkeministeriets tilladelse til nyudnævnelser og ændringer i kirkens administration.

    I Cairo underskriver Ægyptens diktator general Naguib og den britiske ambassadør et udkast til ordning af Sudans fremtid. Det foreslås, at der snarest afholdes valg, og at landet gennem en treårig overgangsperiode, hvor generalguvernøren og en blandet regeringskommission har den øverste

magt, får lejlighed til at udøve sin selvbestemmelsesret.

13. Frankrigs premierminister Mayer og udenrigsminister Bidault forhandler i London med britiske regeringsmedlemmer om etablering af et nært samarbejde mellem Storbritannien og E.D.C. og især de politiske spørgsmål i forbindelse hermed.

I Bordeaux afsiges der en række domme, deriblandt to dødsdomme, over tyske og elsassiske SS-folk for delagtighed i Oradour-massakren i 1944. Deputerede og borgmestre fra Elsass protesterer mod dommen.

Det nordiske råd afholder sit første møde i København (se Danmark).

14. I en note til den vesttyske regering udtrykker den allierede højkommission betænkeligheder ved skattelettelserne i det nye budgetforslag (se 28/1).

16. Under et besøg i Indien går lederen af det engelske arbejderpartis venstrefløj Bevan ind for dannelsen af en tredje statsblok til at mægle og balancere mellem U.S.A. og Sovjet. Den indiske premierminister Nehru mener imidlertid ikke, at en sådan blokdannelse vil være mulig eller ønskelig.

Amerikanske jetjagere angriber russiske kampflyvere, der krænker japansk luftterritorium.

Det sydafrikanske parlament vedtager mod oppositionens stemmer en lov om offentlig sikkerhed, der giver regeringen omfattende bemyndigelser i nødsituationer.

17. Efter en debat om premierminister Ben Gurions afvisning af beskyldningerne i den russiske note af 12/2 godkender Israels parlament regeringens udenrigspolitik med 79 stemmer mod 16 (kommunister og Mapams ekskluderede venstrefløj, se 20/1).

Det meddeles fra Formosa, at kinesiske nationalisttropper 13–14/2 har foretaget et vellykket commando-raid mod Meichowøen ved fastlandets kyst.

19. Det meddeles fra Kenya, at terroristerne siden undtagelsestilstandens begyndelse i oktober f. a. har dræbt 190 afrikanere, 9 europæere og 3 asiater, mens deres egne tab har været 122.

Fra Burma meldes om heftige kampe mellem regeringstropper og kinesiske nationalistyrker.

Den franske Nationalforsamling vedtager med 319 stemmer mod 211 (kommunister, socialister og nogle radikale) en amnestilov for franskmænd, der under krigen var tvunget ind i fjendens tjeneste. 13 Elsassere, der var dømt ved Oradour-processen (se 13/2), genvinder herved deres frihed.

Der afsluttes en handelsaftale for 1953 mellem Østtyskland og Vesttyskland om udveksling af varer for 408 mill. mark.

Den britiske regering offentliggør et overslag over forsvarsudgifterne 1953–54, der anslås til 1636 mill. pund sterling (mod 1513 mill. for 1952–53).

20. Den persiske regering modtager nye engelsk-amerikanske forslag til løsning af oljestriden.

Præsident Eisenhower forelægger kongressen et udkast til en resolution, der opsiger alle aftaler indgået under den 2. verdenskrig, som er blevet anvendt til at undertvinge frie folk (f. eks. Yaltaoverenskomsten).

Den sovjettiske avis Røde Stjerne erklærer, at kampen mod Zionismen intet har at gøre med antisemitisme, således som den borgerlige presse fremstiller det.

22. Der undertegnes en aftale om øget økonomisk samkvem mellem Argentina og Chile.

Der afholdes valg i Østrig. Mandatfordelingen bliver:

Kommunister m. fl.	4 (1949:5)
Socialdemokrater	73 (67)
Folkepartiet (katolsk).....	74 (77)
Uafhængige (højre-orienterede)	14 (16)

Ved åbningen af en kongres for „Det Socialistiske Forbund af Jugoslaviens arbejdende folk" (tidl. Folkefronten) vender præsident Tito sig mod de reaktionære og imperialistiske magter, bl.a. Sovjetunionen og Vatikanet.

F.N.-hærens øverstkommanderende i Korea general Clark gentager i et brev til Nordhærens overkommando sit tidligere forslag om øjeblikkelig udveksling af syge og sårede krigsfanger.

23. I en tale på det socialistiske forbunds kongres opfordrer den jugoslaviske vicepræsident Kardelj til dannelse af en bred international socialistisk front som en „tredje udvej".

Der afsluttes en finsk-sovjettisk traktat om udveksling af varer til et beløb af 54 mill. pund sterling.

24. Nationalistkinas parlament på Formosa opsiger den kinesisk-sovjettiske traktat af 1945.

25. En to-dages konference mellem E.D.C.-landenes udenrigsministre afsluttes med udsendelsen af et kommunique, hvori det erklæres, at oprettelsen af et fælles toldområde er et vigtigt mål, og at et hollandsk forslag herom vil blive underkastet indgående undersøgelse. Det meddeles videre, at det franske forslag om en tillægsprotokol til E.D.C.-traktaten, der bl.a. skal give Frankrig ret til at trække franske styrker tilbage fra Europahæren til oversøisk tjeneste, vil blive gennemarbejdet af interim-komiteen og bragt i overensstemmelse med traktatens indhold.

Ved åbningen af Koreadebatten i F.N.s politiske komité erklærer Henry Cabot Lodge jr. (U.S.A.), at Sovjetunionen oprindelig har planlagt aggressionen i Korea og siden har opretholdt den ved våbenleverancer og anden hjælp.

27. I London underskrives der en overenskomst mellem Vesttyskland og en række vesteuropæiske og andre stater om afbetaling af Tysklands førkrigsgæld ved årlige betalinger.

Den franske socialistleder Guy Mollet erklærer i et brev til formanden for Europafællesskabets forfatningskommission v. Brentano, at hans parti tager afstand fra en føderation, der er begrænset til seks lande.

U.S.A.s udenrigsminister Dulles erklærer i en radiotale, at U.S.A.s udenrigspolitik må baseres på „oplyst egennytte". Han understreger, at Vesteuropa siden krigen har modtaget næsten $ 30 mld. fra U.S.A., og at det vil være nødvendigt at tage denne politik op til fornyet overvejelse, hvis der ikke kan opnås en effektiv enighed, specielt mellem England, Frankrig og Tyskland. Bl.a. fordi planen om den europæiske hær synes at være gået i stå, påtænker han en rejse til Europa.

I Pakistans hovedstad Karachi foranstalter yderligtgående muhammedanere demonstrationer mod regeringen.

På den indiske regerings budgetforslag indgår kapitaludgifterne med 81 mill., forsvaret med 150 mill. af ialt 330 mill. pund sterling.

28. I Ankara undertegnes en venskabs- og samarbejdspagt mellem Grækenland, Jugoslavien og Tyrkiet.

Den persiske Shah meddeler, at han vil forlade landet, men trækker senere beslutningen tilbage, efter at der har været demonstrationer til fordel for hans forbliven. Premierminister Mossadeq erklærer imidlertid, at Shahens beslutning om at rejse bort for en kort tid er normal, og at regeringen har truffet de nødvendige foranstaltninger. (Det erfares, at der er nedsat et regentskabsråd bestående af Shahens broder, Mossadeq og hofministeren.)

Marts 1953

1. Frankrigs ministerpræsident Mayer afviser i en tale de Gaulles alternative plan om genskabelse af en national tysk hær og en europæisk føderation med koordineret udenrigspolitik. Han erklærer, at den tyske generaltraktat og

Europahærsaftalerne nu er den eneste chance for at skabe garantier mod genrejsning af den tyske militarisme.

2. Under de fortsatte demonstrationer i Teheran kommer det til sammenstød mellem Dr. Mossadeqs, Shahens tilhængere og kommunister.

   Det ægyptiske politi arresterer en række af det forbudte kommunistpartis ledere.

   I F.N.s politiske komité erklærer Sovjets udenrigsminister Vishinsky i sit svar på Henry Cabot Lodge jr.s tale 25/2, at U.S.S.R. sælger våben til Kina, men ikke til Nordkorea, og han afviser den beskyldning, at Sovjet skulle ønske at forlænge krigen med henvisning til Sovjets initiativ til våbenhvileforhandlinger.

3. Den persiske regering forbyder alle demonstrationer og arresterer en række oppositionsledere og officerer, der beskyldes for at søge regeringen styrtet med vold. Majlisformanden Kashanis tilhængere boykotter mødet i parlamentet.

4. Den vestallierede stålgruppe i Vesttyskland undertegner en overenskomst med den Kruppske familiekoncerns overhoved, Alfred Krupp, der generhverver en del af sin formue (30–50 mill. pund sterling) mod løfte om ikke at deltage i kul- og stålindustrien.

   Det meddeles fra Moskva, at Sovjetunionens ministerpræsident marskal Stalin er alvorligt syg som følge af et slagtilfælde.

   Storbritanniens udenrigsminister Eden og finansminister Butler ankommer til Washington.

   F.N.-hærens hovedkvarter i Korea anslår, at Nordhærens tab i februar har været 7.500 – det laveste tal siden krigens begyndelse.

   Det meddeles, at Hongkongs handel i 1952 har været 28 % mindre end i 1951.

5. Den økonomiske kommission for Europa (E.C.E.) udsender en rapport, hvori det erklæres, at Vesteuropas industriproduktion er stagneret i de forløbne 18 måneder, mens U.S.A. og Sovjetunionen har gjort store fremskridt. Til løsning af Vesteuropas betalingsbalance-vanskeligheder anbefaler rapporten 1) øget eksport til dollarområdet, 2) øget produktion af føde- og råvarer, 3) fortrængning af færdigvareimporten fra U.S.A. enten ved øget konkurrence eller ved diskriminerende restriktioner, 4) effektiv brug af de vesteuropæiske kapital- og vareleverancer til de tilknyttede oversøiske områder. – Vesteuropa opfordres til at fremskynde sin økonomiske integration og Middelhavslandenes industrialisering.

   Sovjetunionens ministerpræsident, det kommunistiske partis generalsekretær, marskal Stalin dør 73 år gammel i Moskva.

6. Det meddeles, at der er foretaget en række ændringer i Sovjetunionens regering. G. M. Malenkov efterfølger Stalin som ministerpræsident, viceministerpræsidenter bliver: V. M. Molotov (tillige udenrigsminister), L. P. Beria (tillige indenrigsminister), Marskal Bulganin (tillige krigsminister) og L. M. Kaganovič. – Marskal Voroshilov bliver formand for den øverste Sovjets præsidium (præsident) efter N. Shvernik, der bliver formand for fagforeningernes centralråd. Vishinsky bliver leder af F.N.-delegationen. – Samtidig reorganiseres det sovjetiske kommunistpartis ledelse, idet centralkomiteens præsidium indskrænkes fra 26 til 10 medlemmer. Det nye præsidium består af: G. M. Malenkov, L. P. Beria, L. M. Kaganovič, V. M. Molotov, N. A. Bulganin, K. E. Voroshilov, A. Mikojan, M. Pervukin, M. Saburov og N. S. Kručev.

   De franske myndigheder i Tunis arresterer 14 personer, der uddeler antifransk propaganda.

7. De britiske ministre Eden og Butler afslutter deres forhandlinger med amerikanske statsmænd. Den frie verdens økonomiske problemer (sund finanspolitik med henblik på afvikling af handels- og betalingsrestriktioner, øget in-

ternational investering m.m.), nødvendigheden af en snarlig ratificering af E.D.C.-traktaten, handelen med Kina, den engelsk-persiske oljestrid m.m. er blevet diskuteret.

Den vesttyske forfatningsdomstol i Karlsruhe erklærer i en kendelse, at domstolen ikke kan prøve Bonn- og Paristraktaternes gyldighed, før ratifikationen er foretaget.

9. Ved marskal Stalins begravelse i Moskva udtaler ministerpræsident Malenkov, at opgaven nu er at styrke den socialistiske stat, at hæve arbejdernes levestandard og at styrke venskabet med folkene i den demokratiske lejr. Sovjets politik sigter mod at styrke freden og bygger på muligheden af kapitalistiske og socialistiske staters samtidige eksistens. Også Beria og Molotov taler ved højtideligheden.

Et medlem af Kenyas lovgivende råd arresteres for forbindelser med Mau-Mau bevægelsen.

10. Ægyptens diktator general Naguib angriber i en tale den engelske administrations holdning i Sudan.

Ægypten afslutter vareudvekslingsoverenskomster med U.S.S.R., Bulgarien og Polen.

Der offentliggøres en ægyptisk forfatning for den treårige overgangsperiode, hvori general Naguib som revolutionens leder vil have den øverste magt. Forfatningen garanterer en række frihedsrettigheder og opretter en kongres bestående af ministerrådet og revolutionsrådet (officerskomiteen).

Et amerikansk militærfly skydes ned af russiske jagere i grænseområdet mellem Vesttyskland og Tjekoslovakiet. U.S.A. protesterer i en note til den tjekoslovakiske regering, der afviser protesten.

Forsamlingen for europæisk politisk sammenslutning vedtager med 50 stemmer mod 0 – 5 stemmer ikke – forfatningskommissionens udkast om den europæiske forbundsstat (se 7/1 og 10/1).

F.N.s generalsekretær Trygve Lie erklærer, at han er trådt tilbage især som følge af den holdning, Sovjetblokken har indtaget overfor ham siden Koreakrigens udbrud. Han kritiserer også de amerikanske beskyldninger om kommunistisk infiltration i F.N.s stab.

11. F.N.s generalforsamling godkender med 55 stemmer mod 5 det løbende hjælpeprogram til Korea.

Det meddeles, at Frankrig vil modtage militærleverancer fra Australien til brug for krigsførelsen i Indokina.

Den franske Nationalforsamling vedtager med 390 stemmer mod 210 (socialister og kommunister) en amnestilov for besættelsestiden, som bl.a. tilbagegiver de politiske rettigheder til politikere, der støttede eller samarbejdede med Vichyregeringen.

12. Russiske jagere nedskyder et engelsk bombefly ved zonegrænsen i Tyskland, og i en note til den britiske højkommissær klager de russiske besættelsesstyrkers øverstkommanderende over, at maskinen har overfløjet østtysk område.

N.A.T.O.s generalsekretær Lord Ismay erklærer, at NATO-landenes forsvarsudgifter siden 1949–50 er forøget med 120 %, og at de europæiske NATO-landes hære har øget deres styrke fra 2.450.000 til 3.300.000 mand.

I den persiske Majlis mislykkes det for den særlige forligskomité at opnå flertal for et forslag til løsning af uoverensstemmelserne mellem Shahen og regeringen. Det erklæres i en rapport, at konflikten skyldes uoverensstemmende fortolkninger af Shahens forfatningsmæssige stilling.

13. Ved den hemmelige afstemning i F.N.s sikkerhedsråd om besættelse af posten som F.N.s generalsekretær får hverken U.S.A.s kandidat general Romulo (Philipinerne), eller Sovjets, den polske udenrigsminister Skrzesezewski de nødvendige syv stemmer. U.S.S.R. nedlægger veto mod valget af den canadiske udenrigsminister Lester Pearson, der får ni stemmer.

Den britiske højkommissær i Tyskland sender en note til sovjettroppernes

øverstkommanderende, hvori han kraftigt protesterer mod nedskydningen af det britiske bombefly (se 12/3).

14. Tjekoslovakiets præsident Gottwald dør af lungebetændelse.

Det japanske repræsentanternes hus vedtager med 229 stemmer (deriblandt 22 medlemmer af det liberale regeringsparti) mod 218 et mistillidsvotum til regeringen Joshida, og der udskrives nyvalg til 19/4.

15. Ændringerne i Sovjetunionens regering (se 6/3) godkendes af den øverste Sovjet. Ministerpræsident Malenkov udtaler, at U.S.S.R.s udenrigspolitik sigter mod at styrke freden og samarbejdet med andre lande, og at der ikke eksisterer noget stridsspørgsmål – heller ikke med U.S.A. – som ikke kan løses ved fredelige midler.

16. Den jugoslaviske præsident Tito ankommer på et besøg i London.

Den britiske marineminister Thomas erklærer i underhuset, at Sovjetunionen nu har den stærkeste krigsflåde efter U.S.A. – Den omfatter ca. 20 store krydsere, over 100 destroyere og over 300 u-både.

17. Det belgiske senat godkender med 141 stemmer mod 3 aftalen om oprettelse af en britisk militærbase ved Antwerpen.

I U.S.A. afsluttes afviklingen af priskontrollen.

18. Den vesttyske forbundsdag vedtager med 238 stemmer mod 34 – 86 stemmer ikke – erstatningstraktaten med Israel (se 10/9 1952).

Den britiske højkommissær i Malaya meddeler, at undtagelsesfuldmagten til masseinternering og -deportering er ophævet. 3.200 personer holdes for tiden interneret, og siden december 1948 er 24.000 kinesere og 1900 andre blevet deporteret.

19. I Barcelona idømmes 37 personer fængselsstraffe fra 1 til 15 år for forsøg på at genoprette Cataloniens socialistiske enhedsparti (P.S.U.C.).

I F.N.s politiske komité redegør Gladwyn Jebb (U.K.) for afrustningskommissionens forhandlinger og beklager det manglende russiske samarbejde. Zorin (U.S.S.R.) henviser til Sovjets tidligere forslag og fremsætter et nyt på linie med dem.

Mrs. Pandit (Indien), hvis kandidatur støttes af U.S.S.R., opnår ved afstemningen i sikkerhedsrådet om besættelsen af posten som F.N.s generalsekretær kun 2 af de 7 nødvendige stemmer.

U.S.A.s præsident Eisenhower udtaler, at han er villig til at møde Sovjetregeringen på halvvejen, hvis den viser tegn på et alvorligt ønske om at mindske den internationale spænding.

Den vesttyske forbundsdag godkender med 226 stemmer mod 164 (socialdemokrater, kommunister m.fl.) Bonntraktaten om ophøret af den allierede besættelse af Vesttyskland (se 25/5-52) og med 224 stemmer mod 165 Paristraktaten om oprettelse af det europæiske forsvarsfællesskab (se 26/3-1952).

Den sovjetiske øverstkommanderende i Tyskland Chuikov afviser den britiske protestnote af 13/3 (s. a.), men foreslår afholdelse af en britisk-sovjetisk konference om sikkerheden i luftkorridoren.

20. Ved afslutningen af den jugoslaviske statschef marskal Titos besøg i London udstedes der en britisk-jugoslavisk erklæring, som understreger, at en aggression i Europa næppe kan forblive lokal af karakter, og at de to lande har fælles interesse i at styrke freden.

Det østtyske parlament fordømmer ratifikationen af Bonn- og Parisaftalerne (se 19/3) som forræderi og opfordrer til at styrte den vesttyske regering.

I en radiotale afviser den persiske premierminister Mossadeq det engelsk-amerikanske forslag af 20/2 (s. a.), som han betegner som en variation af tidligere tilbud (se 30/8 1952).

Det meddeles, at Sovjetunionens ministerpræsident Malenkov som generalsekretær for kommunistpartiet er blevet efterfulgt af N. S. Kručev.

De vesteuropæiske landbrugsministres konference i Paris afsluttes. Yderligere undersøgelser af spørgsmålet om et fælles europæisk marked for landbrugsprodukter overlades til en komité, som skal arbejde i forbindelse med O.E.E.C.

21. Anton Zapotocky vælges til Tjekoslovakiets præsident. Han efterfølges som premierminister af Vl. Siroky.

22. I den persiske Majlis kommer det til sammenstød mellem formanden Kashanis og premierminister Mossadeqs tilhængere, og samtidig meldes der om spænding mellem regeringen og Shahen angående beskatningen af Shahens godser.

23. På O.E.E.C.s (den europæiske økonomiske samarbejdskommissions) møde fremlægger finansminister Butler de britiske planer om gennemførelse af sterlingkonvertibilitet.

O.E.E.C. afslutter sit rådsmøde med vedtagelse af en række resolutioner: a) Frankrig og andre lande opfordres til at fremskynde liberaliseringen, b) E.P.U. (Den europæiske betalingsunion) forlænges fra 1/7 1953 til 1/7 1954; men der åbnes mulighed for en friere handels- og betalingsordning (m.h.t. valutakonvertibilitet o.a.), c) mulighederne for en friere samhandel skal undersøges af O.E.E.C., d) der nedsættes et europæisk produktivitetsråd, e) det anbefales, at medlemslandene søger samarbejde med de øvrige stater i det britiske commonwealth.

Den britiske regering lemper importrestriktionerne, således, at liberaliseringsprocenten overfor Vesteuropa nu er 58 mod før 44.

I den italienske regerings budgetforslag for 1953–54 anslås indtægterne til 1814 mld. lire, udgifterne til 2231 mld., heraf 489 mld. til forsvaret.

Den jugoslaviske vicepræsident Kardelj udtaler, at Italien og Jugoslavien bør henlægge Triesteproblemet, hvis det ikke kan løses, og samarbejde m. h. t. fælles forsvar.

24. I Paris arresteres tre kommunistiske presse- og fagforeningsfolk, og der udstedes arrestordre mod to andre, bl.a. fagforbundenes generalsekretær Frachon.

Det europæiske forsvarsfællesskabs interim-komité meddeler, at den har opnået enighed om det franske forslag til tillægsprotokol (se 25/2).

I det engelske underhus angriber arbejderpartiet regeringsforslaget om en centralafrikansk føderation (se 5/2), fordi det ikke indeholder tilstrækkelige garantier for afrikanske interesser, men forslaget vedtages med 304 stemmer mod 260.

25. Burmas udenrigsminister indgiver til F.N.s generalsekretær en klage over de kinesiske nationalisttroppers aktivitet på burmesisk område.

26. Den britiske udenrigsminister Eden meddeler, at Nauman-gruppen vil blive overgivet til de vesttyske myndigheder og stillet for en tysk domstol (se 14/1).

F.N.s politiske komité afviser med 41 stemmer mod 5 – 14 asiatiske og arabiske stater stemmer ikke – et tjekoslovakisk resolutionsforslag, der opfordrer U.S.A. til at tilbagekalde Mutual Security Act f.s.v. angår bevillingerne til arbejde i Østeuropa.

27. Sovjetunionens regering udsteder amnesti for alle fængselsstraffe under fem år og en række andre straffe.

28. U.S.A.s senat godkender med 74 stemmer mod 13 Charles Bohlens udnævnelse til ambassadør i Moskva.

I Korea modtager Nordhærens forhandlere general Clarks forslag (se 22/2) om udveksling af syge og sårede krigsfanger.

Efter forhandlinger mellem en fransk regeringsdelegation under premierminister Mayer og U.S.A.s regering udsendes der et kommunique, hvori det hedder, at Sovjets trusel mod den frie verden ikke er ændret ved de seneste begivenheder, at det må undersøges, hvorledes U.S.A. ved materiel og finansiel støtte kan bidrage til at vinde krigen i Indokina, at E.D.C.-traktaten snarest må realiseres, og at

en snarlig løsning på Saarspørgsmålet er nødvendig.

I et direktiv fra Kinas kommunistiske parti erklæres landbrugets kollektivisering for det endelige mål, men det udtales, at den nuværende produktionsform (småbrug med et vist samarbejde) vil dominere i længere tid.

29. Den kinesiske premierminister Chou-En-lai foreslår i en radiotale, at våbenstilstandsforhandlingerne i Korea genoptages på det grundlag, at de krigsfanger, der insisterer herpå, straks sendes hjem, og at de øvrige overgives i en neutral stats varetægt.

Det italienske senat vedtager den nye valglov med 174 stemmer mod 0. Kommunister og venstresocialister deltager ikke i afstemningen.

30. Frankrigs import fra O.E.E.C.-landene nedskæres med 11 % i halvåret april–september.

31. Den britiske koloniminister Lyttelton erklærer i underhuset, at situationen i Kenya nu nærmest har karakter af en krigstilstand, men at militærets og politiets styrke er blevet øget, og at efterretningsvæsenet har gjort store fremskridt.

I Panmunjon overrækker F.N.s forhandlere kommunisterne et brev fra general Clark, hvori han foreslår, at der afholdes et møde til at arrangere udvekslingen af syge og sårede krigsfanger, og at våbenstilstandsforhandlingerne genoptages.

F.N.s sikkerhedsråd vælger med 10 stemmer mod 0 – Nationalistkina stemmer ikke – den svenske viceudenrigsminister Dag Hammarskjöld til F.N.s generalsekretær.

I Sovjetunionen sænkes priserne på en række forbrugsvarer bl.a. brød, mel, kød og tekstilvarer.

Den britisk-sovjetiske konference om sikkerhed i luftkorridoren åbnes i Karlshorst ved Berlin.

DANMARK

Januar 1953

9. Den nordiske parlamentariske komité for friere samfærdsel foreslår, at indbyggerne i de nordiske lande fritages for paslegitimation uden tidsbegrænsning under ophold i et andet nordisk land.

11. Fra NATOs hovedkvarter i Paris meddeles officielt, at den øverstkommanderende for Europa, general Ridgway, har tilbudt at stationere 150–200 flyvemaskiner i Danmark, idet han mener, at deres tilstedeværelse er nødvendig for forsvaret af denne sektor. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft oplyser, at der for øjeblikket foretages en række undersøgelser af teknisk karakter vedrørende styrkens placering samt overvejelser vedrørende den overenskomst, der skal oprettes mellem NATO-myndighederne i Paris og den danske regering. Først når disse spørgsmål er klarlagt, vil sagen blive forelagt de kompetente danske myndigheder til afgørelse.

13. „Land og Folk" meddeler, at det kommunistiske parti har ekskluderet to af sine medlemmer for provokatoriske anslag mod partiet ved at oprette illegale våbendepoter. Bladet skriver, at det er uforeneligt med medlemsskab i det kommunistiske parti at skjule våben i strid med gældende lov.

14. Som svar på et spørgsmål af Johs. Christiansen (r.v.) udtaler forsvarsminister Harald Petersen i folketinget, at når der endnu ikke har kunnet gives de indkaldte besked om tjenestetidens længde i hæren, skyldes det, at der forinden må træffes afgørelse i spørgsmålet om Tysklandskommandoets størrel-

se, der er bestemmende for, hvor megen kaserneplads der bliver ledig herhjemme.

Fhv. statsminister Hans Hedtoft udtaler til „Social-Demokraten", at han ikke kan se, at det er rimeligt, at Danmark skal afgive militære styrker til dækning af det hul, der vil opstå i Slesvig-Holsten, når de norske styrker bliver trukket tilbage.

16. Udenrigsminister Halvard Lange udtaler i Stortinget om NATO's tilbud om at placere 150–200 jagermaskiner i Danmark, at Norge ser med glæde, at det fælles forsvar af Danmark og Norge styrkes på denne måde.

I et møde i det udenrigspolitiske nævn fastholder socialdemokratiets og det radikale venstres repræsentanter, at de mente sig berettiget til at forvente, at udenrigsministeren på mødet i NATO i december ikke på Danmarks vegne tog stilling til krigen i Indokina, forinden ministeren havde sikret sig, at der i rigsdagen ville være tilslutning til den af ministeren godkendte udtalelse. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft beklager, hvis man har den opfattelse, at han er gået videre, end man havde grund til at vente, eller ministerens parlamentariske beføjelser berettiger ham til. En sådan holdning har ikke været tilsigtet, og ministeren har altid været enig i nævnets opfattelse, at alle udenrigspolitiske spørgsmål af større betydning bør forelægges nævnet før endelig stillingtagen i internationale forhandlinger. Ministeren fremhæver, at den vedtagne resolution ikke har udvidet Danmarks forpligtelser.

Folketinget foretager 1. behandling af et socialdemokratisk forslag om konjunkturbestemt rente af alle nye statshusmandsbrug.

19. Den socialdemokratiske og den radikale gruppe i Københavns kommunalbestyrelse meddeler, at der er opnået enighed mellem de to grupper om, at den i de to sidste år af socialdemokrater og konservative gennemførte skatteudskrivning med 125 % af grundbeløbet opretholdes for 1953–54 under forudsætning af, at saneringen af byens saneringsmodne boligkvarterer påbegyndes snarest. Aftalen omfatter også en nedsættelse af elektricitetstakster, og de to grupper vil arbejde for, at den storkøbenhavnske trafik indordnes i et fællesskab, eventuelt i form af et trafikselskab, og at der oprettes et fællesorgan for kommunerne i hovedstadsområdet til formidling af det påkrævede samarbejde.

21. Regeringen beslutter, at Danmark skal give afkald på den særstilling, det opnåede ved forlængelsen af den europæiske betalingsunion i juni 1952 derved, at de skærpede bestemmelser om betaling i guld eller dollars ved træk på unionen ikke fik gyldighed for Danmarks vedkommende.

22. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft erklærer i anledning af forskellige pressemeddelelser, at det er urigtigt, at fhv. statsminister Hedtoft i samtaler med repræsentanter for regeringen på forhånd direkte eller indirekte har givet tilslutning til planerne om en forøgelse af det danske kommando i Slesvig-Holsten.

Efter at udenrigsminister Ole Bjørn Kraft i folketinget har besvaret en kommunistisk forespørgsel om den danske regerings bestræbelser for at hidføre våbenstilstand i Korea, foreslår Aksel Larsen en dagsorden, i hvilken folketinget opfordrer til øjeblikkelig indstilling af alle krigshandlinger i Korea. Dagsordenen forkastes med 88 stemmer mod 5 (k.).

23. Socialdemokraterne går i det udenrigspolitiske nævn imod regeringens forslag om en udvidelse af det danske kommando i Tyskland fra de nuværende 14–1500 til ca. 4000 mand; hvis NATO beslutter sig til med styrker fra andre lande at gennemføre en forstærket dækning af det slesvig-holstenske område, vil der imidlertid foreligge en ny situation, som vil blive taget under saglig overvejelse. Forsvarsminister

Harald Petersen udtaler, at regeringen i sit svar på SHAPE's opfordring til at forstærke det danske kommando erklærede, at hvis der i stedet for de norske styrker, der nu trækkes tilbage, kunne placeres andre allierede styrker i området, ville den tage ønsket om en forøgelse af de danske styrker til ca. 4000 mand under overvejelse. Det er ikke lykkedes at opnå tilsagn herom, men da alle militære myndigheder har fremhævet, at en regimentskampgruppe ved Kielerkanalen i alle tilfælde vil betyde en ikke uvæsentlig styrkelse af forsvaret af Jylland, har regeringen alligevel ment at måtte foreslå en forøgelse af det danske kommando. En undladelse heraf vil iøvrigt formindske den samlede styrke, der er til rådighed for Jyllands forsvar, idet der endnu ikke nord for grænsen er tilstrækkelig kaserneplads.

24. Den anglo-skandinaviske økonomiske komité (UNISCAN) afslutter sit syvende møde, der afholdtes i Oslo.

27. Trustkommissionen udsender sin betænkning nr. 2, der behandler kulbranchen.

Rigsdagens vareforsyningsudvalg giver tilslutning til handelsminister Rytters forslag om at ophæve brændselsrationeringen, der genindførtes i efteråret 1951.

Handelsminister Rytter fremsætter i folketinget forslag om at forhøje maksimum for statens eksportkreditgarantier fra 100 til 200 mill. kr. Justitsminister Helga Pedersen fremsætter forslag om, at det faste antal dommere i højesteret udvides med 2 til 14 foruden præsidenten, og at mindsteantallet af dommere, der skal medvirke i hver sags afgørelse, nedsættes til 5, hvorved der skabes mulighed for, at højesteret kan arbejde i to afdelinger. Indenrigsminister Aksel Møller fremsætter forslag om opførelse af et sindssygehospital i Glostrup til 21 mill. kr. og plejehjem for kronisk sindssyge i Ballerup-Maaløv og Viborg til hver 6.7 mill. kr. Endvidere fremsætter indenrigsministeren forslag til lov om apotekervæsenet. Forslaget adskiller sig på to punkter væsentligt fra det af et flertal i apotekerlovskommissionen foreslåede: 1) specialitetsanerkendelse gives for 20 år, men med mulighed for forlængelse 10 år ad gangen, 2) de gældende regler om apotekerafgift opretholdes i det væsentlige uændrede.

28. Handelsminister Rytter fremsætter i folketinget forslag om forlængelse af vareforsyningsloven til 1. april 1954. I sin forelæggelsestale oplyser ministeren, at liberaliseringsprocenten i 1952 forøgedes fra 58 til 75, hvorved man er nået til en frigørelse af importen i større omfang end på noget andet tidspunkt siden valutacentralens oprettelse i 1932. Det er regeringens mål at afvikle restriktionerne og frigive udenrigshandelen, men dette må som hidtil ske under hensyn til de internationale muligheder for at tilvejebringe rimelige konkurrencevilkår for dansk erhvervsliv, og samtidig må anstrengelserne for at opbygge en tilstrækkelig valutareserve fortsættes.

Indenrigsminister Aksel Møller fremsætter i landstinget forslag til lov om brug af radioaktive stoffer.

29. Udenrigsminister Vishinsky overrækker den danske minister i Moskva en note, der gentager påstanden i noten af 1. oktober 1952 om, at anbringelsen af fremmede tropper på dansk territorium i fredstid vil være en trusel mod Sovjetunionen og andre af det baltiske områdes lande. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft, der opholder sig i London, udtaler i den udenlandske presseforening, at Danmark aldrig under nogen form vil gå med til forholdsregler, der med rette kan opfattes som værende af aggressiv karakter. Det er imidlertid vigtigt at fastslå det princip, at et land har ret til at opbygge et militær med rent defensive formål. Iøvrigt udtaler udenrigsministeren, at det danske forsvar, når det er fuldt

opbygget, vil være i stand til at mobilisere mere end ¼ mill. mand på tre dage, udrustet med de mest moderne våben, herunder britiske Centurion tanks. Senere på dagen drøfter Ole Bjørn Kraft den russiske note med udenrigsminister Eden.

Forfatningskommissionen afgiver betænkning med forslag til ny grundlov og tronfølgelov. Efter grundlovsforslaget bliver Grønland repræsenteret i rigsdagen, der kun skal bestå af et kammer på højst 179 medlemmer, idet landstinget afskaffes. Der åbnes adgang til folkeafstemning om lovforslag, når en trediedel af rigsdagens medlemmer begærer det, og lovforslaget bortfalder, når et flertal af de i afstemningen deltagende vælgere, dog mindst 30 % af samtlige stemmeberettigede, har stemt imod det. Forslag til finanslove, statslånslove, lønnings- og pensionslove, love om ekspropriation, love om direkte og indirekte skatter samt love til gennemførelse af bestående traktatmæssige forpligtelser kan dog ikke undergives folkeafstemning. Forslag om ændring af valgretsalderen skal altid undergives folkeafstemning, og med hensyn til grundlovsændringer foreslås, at mindst 40 % i stedet for som nu 45 % af de stemmeberettigede skal stemme for rigsdagens beslutning. I § 20 foreslås, at beføjelser, der tilkommer rigets myndigheder, ved lov kan overlades til mellemfolkelige myndigheder, der er oprettet ved gensidig overenskomst med andre stater, men til vedtagelse af lovforslag herom kræves et flertal på $^5/_6$ af rigsdagens medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke, kan forslaget forelægges vælgerne til godkendelse eller forkastelse efter de almindelige regler om folkeafstemning. Ifølge en anden ny paragraf skal det ved lov bestemmes, at rigsdagen skal vælge en eller to personer, der ikke er medlemmer af rigsdagen, til at have indseende med statens civile og militære forvaltning. Endvidere kan nævnes en ny bestemmelse om, at det til fremme af almenvellet bør tilstræbes, at enhver arbejdsduelig borger har mulighed for arbejde på vilkår, der betrygger hans tilværelse, og en tilføjelse til ejendomsretsparagraffen om, at ethvert spørgsmål om en ekspropriationsakts lovlighed og erstatningens størrelse kan indbringes for domstolene.

Forslaget til tronfølgelov bestemmer, at tronen, der nedarves inden for kong Christian X og dronning Alexandrines efterslægt, ved en konges død overgår til hans søn eller datter, men således, at en søn går forud for en datter, selvom hun er den ældste. Det fremhæves i betænkningen, at der i kommissionen har hersket forskellige anskuelser om den foreslåede betingede kvindelige arvefølge, og i betænkningen er optaget en udtalelse herom af landstingsformand fru Ingeborg Hansen (s.). Iøvrigt indeholder betænkningen mindretalsudtalelser af Aksel Larsen (k.) og af J. P. Stensballe (v.), der har skitseret et forslag til et reformeret landsting, medens A. M. Bjerre (v.) udtaler, at han i det væsentlige kan tiltræde Stensballes betragtninger.

30. Den russiske gesandt protesterer mod en radioudsendelse om „de første efterkrigsår". Regeringen svarer, at radiofonien er en selvstændig og uafhængig institution, men at man iøvrigt har erfaret, at udsendelsen ikke indeholder noget, der kan virke fornærmende for Sovjetunionen, og den finder sted som planlagt.

Detailpristallet for januar stiger 1 point, hvilket ikke giver grundlag for lønregulering.

Februar 1953

1. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft vender hjem fra Paris, hvor han har forelagt general Ridgway socialdemokraternes betingelse for at medvirke til en

udvidelse af det danske kommando i Tyskland: at der samtidig stilles NATO-styrker af andre nationaliteter til rådighed for forsvaret af den jydske halvø. Udenrigsministeren udtaler, at Ridgway viste stor forståelse af problemet, men ikke anså det for muligt på nuværende tidspunkt at flytte andre forsvarsstyrker til området.

Om Sovjetunionens note af 29/1 udtaler udenrigsministeren, at den adskiller sig fra den forudgående derved, at den mere generelt retter angreb på Atlantpagten og indeholder ting, der på en måde gør den til et alment anliggende for Atlantpagtens lande.

2. Udenrigsminister Eden udtaler i anledning af den russiske note til Danmark, at det kun er en eventuel angriber, der kan opfatte selvforsvar som en forræderisk handling.

Valglovskommissionen af 7. juni 1952, som har haft til opgave at bringe rigsdagsvalgloven i overensstemmelse med forfatningskommissionens skitse, afgiver betænkning. Det foreslås, at rigsdagen skal bestå af 179 medlemmer, hvoraf Færøerne vælger 2 og Grønland 2. I det egentlige Danmark forhøjes antallet af kredsmandater fra 105 til 135, medens antallet af tillægsmandater nedsættes fra 44 til 40. Samtidig foreslås den hidtil anvendte fordelingsmetode for kredsmandaterne ændret til fordel for de mindre partier. Der oprettes 3 nye opstillingskredse, 2 i København og 1 i Københavns amt. I spørgsmålet om betingelserne for, at et parti kan komme i betragtning ved fordelingen af tillægsmandaterne, er der mellem repræsentanterne for s., v. og k.f. opnået enighed om at kræve, at partiet skal have opnået mindst 1 kredsmandat eller mindst 60.000 stemmer i hele landet eller mindst lige så mange stemmer som det gennemsnitlige antal stemmer, der i området er afgivet pr. kredsmandat.

Under folketingets 1. behandling af forslaget om en ny apotekerlov tager Mørk (s.) og Bertel Dahlgaard (r.v.) afstand fra forslaget på de punkter, hvor det er forskelligt fra kommissionsforslaget.

4. Statsminister Erik Eriksen fremsætter i folketinget forslag til Danmarks Riges Grundlov og forslag til tronfølgelov, begge i overensstemmelse med forfatningskommissionens betænkning.

I den dansk-svenske vareudvekslingsaftale for tiden 1. febr. 1953–31. jan. 1954 er kontingentlisterne betydeligt mere begrænsede end i tidligere aftaler på grund af den stedfundne importliberalisering i de to lande.

5. Den polske udenrigsminister udtaler, at Danmark truer Polens, Sovjetunionens og andre Østersølandes sikkerhed ved at tillade britiske og amerikanske krigsbaser med aggressive formål på dansk territorium.

Indenrigsminister Aksel Møller fremsætter i folketinget forslag til rigsdagsvalglov i overensstemmelse med kommissionsforslaget, samt forslag til lov om folkeafstemninger i året 1953. Dette sidste forslag indeholder reglerne for afstemningen om, hvorvidt den fremtidige valgretsalder skal være 21 eller 23 år. I denne afstemning, der skal finde sted samtidig med afstemningen om grundlovsforslaget, får de 21-årige adgang til at deltage, og syge får adgang til at stemme pr. brev både ved afstemningen om grundloven og valgretsalderen.

6. Den nordiske parlamentariske komité for friere samfærdsel udsender 2. del af sin betænkning vedrørende nordisk pasfrihed. Komiteen afgiver desuden betænkning om lettelser i toldbehandlingen m.v. af motorkøretøjer i den internordiske trafik.

Landstinget vedtager ved 3. behandling enstemmigt forslaget om ophævelse af adgangen til tvangsanbringelse i visse tilfælde, hvilket forslag hermed er færdigt fra rigsdagen.

8. I anledning af en passus i den sidste russiske note udtaler udenrigsminister Ole Bjørn Kraft, at en eventuel statio-

nering af allierede flyvestyrker i Jylland naturligvis intet som helst har at gøre med genoprettelsen i 1946 af dansk administration på Bornholm.

9. I et kommunique fra et møde i København mellem generaldirektørerne for de danske, norske og svenske statsbaner og de tyske forbundsbaner hedder det, at der var enighed om, at „fugleflugtslinien" er den principielt rigtige løsning af spørgsmålet om forbindelsen med det vesteuropæiske kontinent. Til nærmere klarlæggelse af vigtige sider af spørgsmålet vil der blive nedsat et udvalg af sagkyndige fra de 4 landes jernbaner.

10. På et møde i Ingeniørforeningen gøres der rede for 3 danske og 3 svenske ingeniørfirmaers projekt til en tunnel- og broforbindelse København–Malmø til 1000 mill. danske kroner.

Justitsminister Helga Pedersen fremsætter i folketinget det af forfatningskommissionen udarbejdede forslag til lov om rigsdagens ombudsmand.

Folketinget indleder 1. behandling af grundlovsforslaget og forslaget om tronfølgelov, der anbefales af ordførerne for samtlige partier med undtagelse af det kommunistiske.

12. Handelsminister Rytter forelægger regeringens betalingsbalanceskøn i rigsdagens vareforsyningsudvalg. Der regnes i 1953 med et valutaoverskud på ca. 100 mill. kr., idet et overskud i dollars ventes at ville overstige et underskud overfor E.P.U. med dette beløb.

Ved folketingets 1. behandling af valglovsforslaget går ordførerne for r.v., rf. og k. imod spærrereglerne for nye partier.

Aage Fogh (r.v.) forelægger i folketinget forslag om, at der stilles 50 mill. kr. til rådighed til udlån til modernisering og rationalisering af håndværks- og landbrugsvirksomheder.

Rigsdagens vareforsyningsudvalg godkender et forslag om, at tildelingen af rejsevaluta til lande udenfor Skandinavien og England sættes op fra højst 750 til højst 2000 kr. om året.

13. Kongen åbner Nordisk Råds første samling i landstingssalen på Christiansborg. Fhv. statsminister Hans Hedtoft vælges til præsident, altingsmand Magnus Jonsson, Island, fhv. statsminister Einar Gerhardsen, Norge, og professor Nils Herlitz, Sverige, til vicepræsidenter.

14. Der udsendes meddelelse om, at ca. 45 % af de indkaldte værnepligtige ved hæren skal ligge inde i 18 måneder, medens resten slipper med 12 måneders militærtjeneste.

16. Finansministeriet meddeler, at der i 1953 vil blive anvendt ca. 10 mill. $ – ca. 70 mill. kr. – til nedbringelse af offentlige danske dollarlån optaget før 1939. Hermed vil der siden 1947 være anvendt ialt 35 mill. $ til dette formål.

Soldater fra Søgårdslejren begynder march til København for at protestere mod, at de skal ligge inde i 18 måneder, men standses ved general Allerups indgriben. Også fra Sofielundlejren ved Holbæk og fra Århus meldes om soldaterdemonstrationer.

17. I Almegaardslejren på Bornholm forekommer soldaterdemonstrationer mod den delvise gennemførelse af 18 måneders tjenestetiden af meget alvorlig karakter.

Forsvarsminister Harald Petersen udtaler, at der er tegn, der tyder på, at demonstrationerne i visse garnisoner har været forberedt og tilrettelagt på en sådan måde, at man kan kalde aktionen fjernstyret. Der vil straks blive iværksat en omfattende undersøgelse, som af hensyn til sagens alvorlige karakter vil blive fremskyndet mest muligt.

18. Det amerikanske kongresmedlem Laurie C. Battle erklærer, at manglende inspektion har gjort bl.a. Københavns frihavn til en lækage, hvorigennem en strøm af krigsvigtige varer tilflyder de kommunistiske krigsmaskiner i Korea og Kina.

Indenrigs- og boligminister Aksel

Møller oplyser, at regeringens byggeprogram for 1953 regner med igangsættelse af 20.000 boliger ved traditionelt og 5000 ved utraditionelt byggeri og med fuldførelse af 23.000 lejligheder mod gnstl. 21.000 i femåret 1948–52. Hidtil har boligministeriet givet statslånstilsagn på 2000 mill. kr., hvoraf 1400 er kommet til udbetaling. Rentetabet andrager ca. 50 mill. kr. årlig.

19. I velunderrettede allierede militærkredse erfares, at general Ridgway har truffet den afgørelse, at han indtil videre ikke kan imødekomme den danske anmodning om at stationere en ikke-dansk brigade ved Kielerkanalen.

I London underskrives en dansk-engelsk handelsaftale for 1953.

I Nordisk Råds plenarmøde vedtages henstillinger til regeringerne om en nordisk post- og teleunion, om udgivelse af en nordisk rigsdagsbulletin og om samarbejdet på medicinal- og sundhedsvæsenets områder.

20. Nordisk Råd vedtager udtalelser om en Øresundsbro og om økonomisk samarbejde.

Det meddeles, at Centralkontoret for indkøb af korn og foderstoffer vil blive ophævet fra 15. maj.

21. Nordisk Råds første samling slutter. Der vedtages henstillinger til regeringerne om nordisk statsborgerskab og oprettelsen af fælles nordiske forsknings-, undervisnings- og lignende institutioner.

23. Undersøgelsesudvalget vedrørende Sjóvinnubanken fastslår, at bankens ledelse ikke har magtet sin opgave, og at overtrædelserne af banklov og straffelov har haft et så stort omfang og så grov en karakter, som det ikke tidligere er konstateret ved undersøgelse af en banks forhold.

24. Undersøgelsesudvalget vedrørende civilforsvarsstyrelsens økonomiske administration afviser i sin beretning grosserer Voigts kritik som ubegrundet.

25. I folketinget påbegyndes fremsættelsen af en lang række lovforslag, der tilsammen udgør regeringens program for den økonomiske politik i det kommende finansår. Finansminister Thorkil Kristensen anslår overskudet på statens drifts- og anlægsbudget for 1952–53 til ca. 200 mill. kr., hvortil kommer en bunden opsparing på godt 100 mill. kr., således at der herigennem ialt er opsuget omkring 300 mill. kr. For 1953–54 regnes med et underskud på ca. 30 mill. kr. eller omtrent balance, og den lempelse af finanspolitikken, der således er indtrådt, synes stort set at passe til den øjeblikkelige økonomiske situation. På denne baggrund foreslår regeringen at afskaffe fodtøjsrabatkortene, at nedsætte tilskudet til mælke- og rugbrødsprisen og at forhøje statsbanernes takster. Ved disse foranstaltninger sparer staten skønsmæssigt 116–118 mill. kr. Til gengæld foreslås en forhøjelse af børnetilskudet og det særlige tillæg til alders- og invaliderentenydere med 25 % og en nedsættelse af indkomstskatten for indtægter under 20.000 kr. Der regnes med, at virkningerne på pristallet af alle disse foranstaltninger opvejer hinanden. Yderligere foreslås visse sociale forbedringer: fordobling af den fradragsfri arbejdsindtægt for alders- og invaliderentenydere, forhøjelse af det faste tilskud til sygekasserne fra 2 til 4 kr. årlig pr. medlem og af normalbidraget til enligt stillede mødre. Til alle disse skattelettelser og sociale foranstaltninger regnes at ville medgå 92–95 mill. kr., således at der til forbedring af den statsfinansielle stilling bliver et beløb på 20–25 mill. kr.

Ingvard Dahl (s.) fremsætter i folketinget forslag om ændringer i byggestøtteloven, for at der i de kommende to år kan påbegyndes et ekstraordinært byggeri på ca. 12.000 lejligheder.

26. Finansminister Thorkil Kristensen fremsætter i folketinget forslag om oprettelse af en produktivitetsfond på 31.7 mill. kr., heraf 3 mill. $ fra Mutual Security Agency og resten fra Marshallhjælpens kronekonto.

27. I London underskrives en overenskomst, hvorved den tyske forbundsrepublik forpligter sig til at betale Danmark 160 mill. kr. som erstatning for udgifter til de tyske flygtninge. Beløbet skal afregnes i løbet af 20 år.

Ved folketingets 2. behandling af grundlovsforslaget vedtages det at bevare navnet „folketinget" for det foreslåede ene kammer. For „folketinget" stemmer 85, medens 45 (15 s., 7 v. og 23 k.f.) ønsker „rigsdagen"; 1 k.f. stemmer ikke. Af andre vedtagne ændringer kan nævnes en bestemmelse om, at rigsretten skal bestå af indtil 15 medlemmer af højesteret og et tilsvarende antal af rigsdagen efter forholdstal valgte udenfor rigsdagen.

Marts 1953

3. Folketinget vedtager ved 3. behandling grundlovsforslaget med 131 stemmer mod 8 (7 k. og den konservative Hans Thyge Jacobsen); 3 v. (Hans Conrad Koefoed, Martin og Hans Pinstrup) stemmer ikke.

Folketinget behandler en socialdemokratisk forespørgsel til forsvarsministeren om fremgangsmåden ved den delvise gennemførelse af 18 måneders tjenestetid i hæren og de i forbindelse hermed opståede vanskeligheder. Debatten slutter med, at tinget med 130 stemmer mod 7 (k.) forkaster en kommunistisk dagsorden, der udtaler, at beslutningen om 18 måneders tjenestetid bør tilbagekaldes og retsforfølgelserne mod de soldater, der har protesteret mod den forlængede tjenestetid, indstilles.

4. Mellem det engelske levnedsmiddelministerium og ægeksportudvalget træffes aftale om, at de nugældende priser opretholdes indtil 1. januar 1954 og derefter for tiden indtil 30. september 1954 nedsættes med 2 s 6 d pr. 120 æg. Fra 1. oktober nedsættes desuden den andel af eksportoverskudet, som Danmark forpligter sig til at levere England, fra 75 til 66⅔ %.

5. Folketinget forkaster ved 2. behandling af valglovsforslaget et radikalt ændringsforslag om at bibeholde den gældende bestemmelse om partiers adgang til at opnå tillægsmandater med 94 stemmer mod 30 (r.v., rf. og k.); 8 (7 v. og 1 k.f.) undlader at stemme.

Landstinget begynder 1. behandling af grundlovsforslag og forslag om tronfølgelov. Af ordførerne giver Stensballe (v.) og Petersen (Røjle) (r.v.) udtryk for betænkeligheder ved etkammersystemet.

Tjenestemandsorganisationerne fraråder, at der oprettes en stilling som rigsdagens ombudsmand.

6. Finansminister Thorkil Kristensen fremsætter i folketinget forslag til lov om skat til staten af indkomst og formue m.v. og gør rede for regeringens skattereformplaner, hvoraf forslaget er det første led.

Folketinget vedtager ved 3. behandling forslaget til rigsdagsvalglov med 81 stemmer mod 20 (rf. og k. samt 4 v.); 12 (r.v. og 2 v.) undlader at stemme.

7. Udenrigsministeriet meddeler, at det som svar på polske henvendelser har erklæret, at den danske regering vil være rede til at træffe aftale om udlevering af den polske MIG-15 jetjager, der den 5. marts landede på Bornholm, såfremt undersøgelsen viser, at indflyvningen over dansk område ikke har haft krænkelse af dansk territorium til formål. Spørgsmålet om pilotens stilling som politisk flygtning vil ligeledes afhænge af undersøgelsens forløb.

Den første af dommene over de demonstrerende soldater lyder på 6 måneders fængsel for mytteri og gentagne lydighedsnægtelser.

9. Kommandør Pontoppidan oplyser, at

den danske flåde i løbet af de kommende 2 år vil blive forøget med 4 eskortefartøjer, 4 minestrygere og 6 motortorpedobåde, alle nybygninger med helt moderne materiel. Hvis de bevilgende myndigheder vil, er den danske flåde om 5 år oppe på 9 ubåde, 6 store jagere, 24 motortorpedobåde plus flere andre typer krigsskibe.

I en tale i Flensborg angriber fhv. statsminister Hedtoft tyskerne for at krænke Kiel-aftalen af 26. sept. 1949 mellem den slesvig-holstenske landsregering og den danske folkegruppe.

10. Det meddeles, at den amerikanske regering har tiltrådt den danske regerings forslag om anvendelsen af Færøernes andel i Danmarks Marshallmidler, og at der kan ventes fremsat lovforslag om oprettelse af et færøsk realkreditinstitut.

Forsvarsminister Harald Petersen fremsætter i folketinget forslag om at forlænge loven om en dansk besættelsesstyrke i Tyskland for et år.

Landstinget afslutter 1. behandling af grundlovsforslaget og forslag til tronfølgelov, efter at 21 medlemmer foruden de 6 partiordførere har haft ordet.

11. Den parlamentariske kommission afslutter sit arbejde.

13. Udenrigsministeriet meddeler, at den polske regering i en note af 9. marts har fornyet kravet om udlevering af det på Bornholm landede polske luftfartøj og fremsat forskellige for den danske regering krænkende insinuationer. Udenrigsministeriet har tilbagevist disse insinuationer og fremhævet, at den polske regering må affinde sig med at undvære luftfartøjet, så længe undersøgelsen står på. Undersøgelsen er imidlertid nu så vidt fremskreden, at det kan betragtes som overvejende sandsynligt, at piloten anerkendes som politisk flygtning, og udenrigsministeriet vil derfor være rede til den 15. marts at optage forhandlinger om flyvemaskinens tilbagelevering.

Ved folketingets 2. behandling af forslaget om fremme af danske erhvervsinteresser vedtages det at forhøje maksimum for statens eksportkreditgaranti til 250 mill. kr.

14. I Reykjavik underskrives en vareudvekslingsaftale mellem Danmark og Island for perioden 15. marts 1953–14. marts 1954.

17. Ved folketingets 2. behandling af forslaget om ændring i færdselsloven og lov om motorkøretøjer – ophævelse af hastighedsgrænsen for motorkøretøjer – forkastes et ændringsforslag om at indføre fuldt stop ved indkørsel på hovedvej med 72 stemmer mod 32 (medlemmer af alle partier undtagen rf.), medens 6 s. undlader at stemme. Et andet forslag om at bevare en hastighedsgrænse, men sætte den op til 80 km i timen, forkastes med 76 stemmer mod 33; 4 stemmer ikke. Ved 3. behandling vedtages lovforslaget derefter med 95 stemmer mod 25 (medlemmer af s., v. og k.f.), medens 2 undlader at stemme.

18. Fra Washington meddeles, at den danske regering atter har protesteret mod kvotabestemmelserne for import af mejeriprodukter.

Nationalbankdirektør Svend Nielsen peger på ønskeligheden af, at staten i højere grad lægger sin finanspolitik an på at tilvejebringe et overskud, der dækker en væsentlig del af kapitaludgifterne, således at det bliver muligt at gennemføre et lavere og mere ensartet renteniveau.

19. I forsvarsministeriet underskrives en kontrakt med U.S.A. om bygning på danske værfter af 6 motortorpedobåde til Danmark som led i det amerikanske off-shore program. Kontrakten er på godt 5 mill. $.

Finansminister Thorkil Kristensen fremsætter i folketinget forslag om tillægsbevilling for 1952–53. Det samlede resultat for indeværende finansår bliver herefter driftsindtægter på 2798 mill. kr., driftsudgifter på 2793 mill. kr. og et overskud på driften på 5 mill. kr.

Folketinget vedtager ved 3. behandling forslaget om opførelse af et sindssygehospital i Glostrup m.m., efter at der ved 2. behandling er vedtaget ændringer, der betyder, at der til sindssygehospitaler i Aalborg, Viborg og Brønderslev bevilges indtil henholdsvis 15, 15 og 9.5 mill. kr. og til en børnepsykiatrisk afdeling ved sindssygehospitalet i Aarhus 3.5 mill. kr. Indenrigsministeren har lovet, at der først vil blive taget fat på arbejdet i Brønderslev.

20. Landstinget vedtager forslag til rigsdagsbeslutning om ratifikation af konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder af 4/11 1950 samt lovforslagene om landvinding og udvidelse af eksportkreditgaranti, hvilke forslag hermed er færdige fra rigsdagen.

24. Under et officielt besøg i Luxembourg meddeler den danske gesandt i Bruxelles og Luxembourg, at den danske regering vil etablere en repræsentation ved det europæiske kul- og stålfællesskab.

Landstinget vedtager ved 3. behandling forslaget om opførelse af sindssygehospitaler, der hermed er færdigt fra rigsdagen.

25. Mellem v., k.f. og r.v. er opnået et forlig, hvorefter fodtøjsrabatkortene bortfalder, og tilskudet til mælke- og rugbrødsprisen nedsættes som foreslået af regeringen. Til gengæld forhøjes det beløb, der anvendes til skattelettelser og sociale foranstaltninger, til 130 mill. kr., der fordeler sig således (tallene i parentes er de af s. foreslåede): indkomstskatten 48 mill. kr. (80), børnetilskud 50 mill. kr. (54), alders- og invalideren tenydere 12 mill. kr. (12), sygekasserne 7 mill. kr. (7), enligt stillede mødre 5 mill. kr. (8), ophævelse af afgiften på fyldepenne, pencils, lædervarer og jagtpatroner 8 mill. kr. (8).

Landstinget vedtager ved 3. behandling enstemmigt forslag til lov om folkeafstemninger i 1953, der hermed er færdig fra rigsdagen.

26. Folketinget vedtager ved eneste behandling forslag til tronfølgelov, der er tilbagesendt fra landstinget med en formel ændring, med 133 stemmer; 7 k. undlader at stemme. Forslaget er hermed færdigt fra rigsdagen.

Folketinget vedtager med 114 stemmer – 7 stemmer ikke – forslag til lov om dyrs anvendelse ved biologisk forskning og sygdomsbekæmpelse, der hermed er færdigt fra rigsdagen.

Under folketingets 3. behandling af finanslovforslaget forkastes en dagsorden af Alfred Jensen (k.), der opfordrer forsvarsministeren til at foranledige, at der gives amnesti til de soldater, der har deltaget i protesterne mod tjenestetidsforlængelsen, med 132 stemmer mod 7 (k.). Finanslovforslaget, der omtrent viser balance, vedtages derefter med 123 stemmer mod 7 (k.), medens 10 (rf.) undlader at stemme.

Landstinget vedtager ved 3. behandling forslagene om sanering af Adelgade–Borgergade-kvarteret, ændring i lov om udenrigstjenesten, ændringer i menighedsrådsloven, forlængelse af vareforsyningslov og forlængelse af loven om en dansk besættelsesstyrke i Tyskland. Samtlige disse forslag er hermed færdige fra rigsdagen.

27. Folketinget vedtager ved 3. behandling forslaget om kontrol med radioaktive stoffer, som hermed er færdigt fra rigsdagen.

Ved 2. behandling af grundlovsforslaget vedtager landstinget med 40 stemmer mod 21 – 2 stemmer ikke – at ændre navnet „folketinget" til „rigsdagen". Et ændringsforslag, der giver $^2/_5$ af rigsdagens medlemmer adgang til at kræve, at 3. behandling af et lovforslag tidligst finder sted 12 søgnedage efter forslagets vedtagelse ved 2. behandling, vedtages enstemmigt.

Landstinget vedtager ved 3. behandling flg. lovforslag, der hermed er færdige fra rigsdagen: ændring i færdselslov og lov om motorkøretøjer (ophævelse af hastighedsgrænsen m.v.), for-

højelse af tilskudet til sygekasserne, nedsættelse af tilskudet til priserne på rugbrød og mælk, ferie med løn, forhøjelse af normalbidraget, forhøjelse af den særlige ydelse til alders- og invaliderentenydere og forhøjelse af post- og statsbanetakster.

Den socialdemokratiske rigsdagsgruppe henvender sig til statsministeren med anmodning om, at de 160 mill. kr., som Danmark i de kommende 20 år vil modtage som erstatning for udgifterne til de tyske flygtninge, anvendes til gavn for byggeriet og ungdommen.

28. Landstinget færdigbehandler flg. forslag, der er vedtaget af folketinget: udvidelse af antallet af dommere i højesteret, forlængelse af forbrugsafgiftslove og lov om tillægsafgift af motorkøretøjer, børnetilskud, udskrivning af indkomst- og formueskat, værneskat og tillægsindkomstskat for skatteåret 1953–54, ændring i lov om fælleskommunal udligningsfond, statens husholdningsråd, finanslov, erhvervsvejledning og folketingsvalglov.

Landstinget vedtager ved 3. behandling grundlovsforslaget med 61 stemmer mod 7 (6 v. og 1 k.); 1 v. og 1 k.f. stemmer ikke. I folketinget, hvor forslaget derefter kommer til eneste behandling, godkendes landstingets ændringer med undtagelse af navneforandringen til „rigsdagen", idet folketinget med 111 stemmer mod 22 (21 k.f. og 1 v.) påny indsætter „folketinget", hvorefter grundlovsforslaget vedtages med 129 stemmer mod 8 (7 k. og den konservative Hans Thyge Jacobsen); venstremændene Martin og Hans Conrad Koefoed undlader at stemme. Forslaget sendes derpå tilbage til landstinget, der med 46 stemmer mod 12 (k.f.) bøjer sig for folketingets afgørelse m.h.t. navnet og vedtager grundlovsforslaget med 58 stemmer mod 7 (6 v. og 1 k.), medens 2 undlader at stemme.

Rigsdagen opløses for folketingets vedkommende den 20. april og for landstingets vedkommende den 27. april.

Der foretages valg af landstingsvalgte landstingsmedlemmer. Der vælges 9 s., 6 v. (+1), 3 k.f. og 1 r.v. (÷1).